

Sygn. akt I CSK 2219/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa R. O. i P. O.
przeciwko B. Z.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 13 kwietnia 2021 r., sygn. akt I ACa 98/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 kwietnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z 3 listopada 2020 r. oddalającego ich powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy 16 stycznia 2011 r. w sprawie I Nc 339/11, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz pozwanej B. Z.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powodowie wskazali przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powiązali z zarzutem naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. przez niewykonanie zaleceń sformułowanych przy pierwszym rozpoznaniu sprawy przez Sąd Apelacyjny

w Gdańsku w wyroku z 13 października 2017 r., sygn. akt V ACa 531/17 (wykonanie tych zaleceń było zbyt powierzchowne) oraz naruszenie zasady bezpośredniości przez oparcie się na wynikach „innych postępowań, tj. pism i orzeczeń wydanych w innych sprawach” w odniesieniu do oceny twierdzeń powodów dotyczących drugiego zdarzenia, z którym wiązali wygaśnięcie tytułu wykonawczego do kwoty 532.562,70 zł. Skarżący wskazali również, że skoro „ponownie przeprowadzone postępowanie dowodowe, zgodnie z zaleceniami, które zostały wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 13 października 2017 r., sygn. akt V ACa 531/17, potwierdziło, że pomiędzy stronami nie istniało żadne porozumienie, które decydowałoby o sposobie zaliczenia spłaty dokonanej przez powoda w dniu 7 i 14 stycznia 2014 r., to zgodnie z oceną prawną dokonaną przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w powoływanym judykacie, zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują zasady uregulowane w treści art. 451 § 3 k.c.”. Nadto zarzucili niedokonanie oceny prawnej umowy zlecenia na usługi rolnicze z 8 października 2012 r. W ich ocenie dokument ten został pominięty przy wydawaniu wyroku, zgodnie zaś z § 2 ust. 8 tej umowy dopłaty przysługiwały powodowi, a żadna ze stron nie zaprzeczyła prawdziwości ww. dokumentu po myśli art. 253 k.p.c. Zdaniem skarżących przedkładając ponad osnowę dokumentów środki dowodowe z osobowych źródeł dowodowych, Sąd *meriti* błędnie przyjął, że powodowi nie przysługiwały płatności bezpośrednie za rok 2013.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości,

wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący nie wykazali, by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

Zarzut naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. nie ma oczywistego charakteru. Zgodnie z tym przepisem (w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 listopada 2019 r.) ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. O naruszeniu tego przepisu nie świadczy oceniane przez skarżących jako niewystarczające poczynienie ustaleń faktycznych lub nieprawidłowa ocena dowodów dokonana przez Sądy ponownie rozpoznające sprawę. Sfera oceny

dowodów i sformułowania na ich podstawie ustaleń co do wystąpienia albo niewystąpienia okoliczności, które nakazał zbadać Sąd odwoławczy przy pierwszym rozpoznaniu sprawy, nie należy bowiem do przedmiotu regulacji art. 386 § 6 k.p.c. Niewątpliwie przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji i Sąd odwoławczy uczyniły zadość obowiązkowi zbadania „czy pomiędzy stronami, bądź pomiędzy powodami a innym podmiotem istniał stosunek prawny, którego podstawą był sporny przelew na łączną kwotę 532.562,70 zł”. W ocenie Sądów podstawą tą było pufne porozumienie stron co do przekazywania dopłat pozwanej na pokrycie kosztów funkcjonowania gospodarstwa rolnego (kosztów prowadzenia przez pozwaną działalności rolniczej na gruntach dzierżawionych przez powodów). W konsekwencji wbrew wywodom skarżących nie można stwierdzić (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że ponownie przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło, iż pomiędzy stronami nie istniało żadne porozumienie, które decydowałoby o sposobie zaliczenia spłaty dokonanej przez powoda w dniu 7 i 14 stycznia 2014 r.

Argumentacja wniosku nie przekonuje również o oczywistym naruszeniu (w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) zasady bezpośredniości. Skarżący na uzasadnienie tego zarzutu powołują się na wyrwane z kontekstu stwierdzenie zawarte na stronie 33 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Jak tymczasem wynika jasno z rozważań zawartych w tym uzasadnieniu ustalenia dotyczące faktu porozumienia stron co do przekazywania przez powodów dopłat bezpośrednich za 2013 r. pozwanej zostało poczynione na podstawie dowodów przeprowadzonych w toku postępowania i zgodnie z zasadą bezpośredniości (w szczególności dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy oraz zeznań przesłuchanych w sprawie świadków), a dowody te zostały wyszczególnione w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, którego ustalenia Sąd Apelacyjny podzielił m.in. co do istnienia porozumienia pomiędzy stronami dotyczącego dopłat za 2013 r. i treści tego porozumienia. Odnośnie do powołanego przez skarżących we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, choć nie wymienionego w jej podstawach, art. 235 k.p.c. trzeba zauważyć, że - jak sami skarżący wskazują - żadna ze stron nie zaprzeczała w niniejszym postępowaniu prawdziwości dokumentu w postaci umowy zlecenia na usługi rolnicze zawartej przez powodów ze spółką E. Sp. z o.o. w dniu 8 października 2012 r. Niezgodna z oczekiwaniami skarżących ocena tego dowodu

nie jest równoznaczne z zarzucanym Sądowi Apelacyjnemu pominięciem tego dowodu, co mogłoby uzasadniać zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. Poczynione we wniosku jednozdaniowe wskazanie przez skarżących, że Sąd przedłożył ponad podstawę dokumentów środki dowodowe z osobowych źródeł dowodowych zdaje się odwoływać do art. 247 k.p.c., który jednak nie został powołany w wiążących Sąd Najwyższy podstawach skargi kasacyjnej.

Argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w części odwołującej się do zarzutu naruszenia art. 451 § 3 k.c. ograniczona została do stwierdzenia oczywistej zasadności zastosowania tego przepisu w sprawie, „skoro przeprowadzone postępowanie dowodowe, zgodnie z zaleceniami, które zostały wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 13 października 2017 r., sygn. akt V ACa 531/17, potwierdziło, że pomiędzy stronami nie istniało żadne porozumienie, które decydowałoby o sposobie zaliczenia spłaty dokonanej przez powoda w dniu 7 i 14 stycznia 2014 r.”. W świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych dotyczących zawarcia tego porozumienia i jego treści wyrażonych w motywach zaskarżonego wyroku tego rodzaju uzasadnienie wniosku nie pozwala podzielić zapatrywania skarżących o oczywistości skargi kasacyjnej. Również odwołanie się we wniosku do niedopuszczalnej ingerencji w stosunek prawny, który został uregulowany przez powodów ze spółką E. Sp. z o.o., nie zostało należycie wyjaśnione, zważywszy, że stronami niniejszego postępowania są inne podmioty, a wedle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych porozumienie stron obejmowało przekazywanie dopłat pozwanej, a nie wskazanej wyżej spółce. Wskazywanie zatem przez skarżących argumenty nie pozwalały podzielić ich stanowiska o wystąpieniu przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]

